

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 15 jula 2019.
Nr. ref.: RK 1394/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. K102/18

Podnosilac

Vlada Republike Kosova
[Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja]

**Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 232/2017 Vrhovnog suda Kosova od
15. novembra 2017. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Vlada Republike Kosovo, odnosno Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja, u svojstvu organa za eksproprijaciju, koju zastupa Državno pravobranilaštvo Republike Kosovo preko državnog pravobranioca, g. Shefqeta Hasimija (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava rešenje [Rev. br. 232/2017] Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 15. novembra 2017. godine putem kojeg joj je odbijen zahtev za reviziju.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja, putem kojeg je prema navodima podnositeljke zahteva prekršen Ustav Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) bez tačnog preciziranja nekih prava ili sloboda koja su mogla biti prekršena.
4. Podnositeljka zahteva je takođe zatražila da njen indentitet ne bude obelodanjen.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 4 člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, na članovima 22. [Procesuiranje zahteva] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
6. Dana 31. maja 2018. godine, Ustavni sud Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud), je na administrativnoj sednici usvojio izmene i dopune Poslovnika o radu koji je objavljen u Službenom listu Republike Kosova 21. juna 2018. godine i stupio je na snagu 15 (petnaest) dana nakon njegovog objavljivanja. Stoga, tokom razmatranja zahteva, Sud će se pozvati na odredbe novog Poslovnika o radu koji je na snazi.

Postupak pred Sudom

7. Dana 5. januara 2018. godine, podnositeljka zahteva je podnela zahtev Sudu.
8. Dana 9. januara 2018. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almiro Rodriguesa sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Bekim Sejdiu.
9. Dana 24. januara 2018. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva o registraciji zahteva i jednu kopiju zahteva je prosledio Vrhovnom sudu. Istog dana, Sud je takođe jednu kopiju zahteva prosledio zainteresovanoj strani, F.I.TH., pozivajući istu da dostavi Sudu svoje komentare u roku od sedam (7) dana od dana prijema dopisa od Suda. U određenom roku, Sud nije primio bilo kakav komentar od F.I.TH.
10. Dana 16. juna 2018. godine, završen je mandat sudijama: Snezhana Botusharova i Almiro Rodrigues. Dana 26. juna 2018. godine, završen je mandat sudijama: Altay Suroy i Ivan Čukalović.

11. Dana 9. avgusta 2018. godine, predsednik Republike Kosovo je imenovao nove sudije: Bajram Ljatići, Safet Hoxha, Radomir Laban, Remzie Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi.
12. Dana 22. avgusta 2018. godine, predsednica Suda je donela odluku br. GJR. KIO2/18o o zameni sudije Almiro Rodrigues, i na njegovom mestu kao sudija izvestilac je imenovan sudija Bajram Ljatići.
13. Dana 2. oktobra 2018. godine, predsednica Suda je donela odluku br. K. KSH. KIO2/18 o zameni sudija Altay Suroy i Snezhana Botusharova, i na njihova mesta su imenovani sudije: Arta Rama Hajrizi (predsedavajuća) i Gresa Caka-Nimani.
14. Dana 20. juna 2019. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je predložilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

15. Dana 3. avgusta 2011. godine, podnositeljka zahteva je u svojstvu organa za eksproprijaciju, u cilju proširenja jednog magistralnog puta, donela konačnu odluku [br.09/29], putem koje je odobrila delimičnu eksproprijaciju dve katastarske parcele F.I.TH.-a. Kao nadoknadu za eksproprijaciju, podnositeljka zahteva je odlučila da će zainteresovanoj strani, F.I.TH., biti plaćeno ukupno 1,619 evra za njegove obe katastarske parcele.
16. Zainteresovana strana F.I.TH. je primio stvarnu nadoknadu od 1,619.00 evra od podnositeljke zahteva. Međutim, budući da je bio nezadovoljan sa sumom nadoknade dodeljene od strane podnositeljke zahteva i zbog činjenice da nije isplaćen za rušenje stambeno-poslovnog objekta kojeg je već imao na eksproprijisanim katastarskim parcelama, F.I.TH. je podneo predlog Osnovnom sudu u Prištini-ogranak u Glogovcu (u daljem tekstu: Osnovni sud), zahtevajući veću stvarnu nadoknadu za njegove katastarske parcele kao i za rušenje stambeno-poslovnog objekta kojeg je imao na svojoj nepokretnoj imovini.
17. Dana 1. septembra 2014. godine, Osnovni sud je rešenjem [CN. br. 36/13] odobrio u celosti predlog zainteresovane strane, F.I.TH. Tom prilikom, Osnovni sud je preinačio konačnu odluku [br.09/29] od 3. avgusta 2011. godine podnositeljke zahteva: (i) određujući iznos od 2,944.00 evra kao stvarnu nadoknadu umesto iznosa 1,619.00 evra koji je početno bio dodeljen od strane podnositeljke zahteva; i (ii) određujući stvarnu nadoknadu od 17,690.00 evra za stambeno poslovni objekat, odnosno ukupan iznos od 20.634.00 evra zajedno sa odgovarajućom kamatom od 7% za stambeno-poslovni objekat zainteresovane strane, F.I.TH., koji se nalazio na istim katastarskim parcelama koje su eksproprijisane i koji je kasnije porušen od strane podnositeljke zahteva u cilju izgradnje magistralnog puta. Od celokupnog dosuđenog iznosa, Osnovni sud je naglasio da će se odbiti iznos koji je već isplaćen zainteresovanoj strani F.I.TH., iznos od 1,619.00 evra, tako da će, ukupna stvarna nadoknada dodeljena od strane Osnovnog suda a koju bi primila zainteresovana strana, F.I.TH., biti 19,015.00 evra.
18. Protiv rešenja Osnovnog suda, podnositeljka zahteva je uložila žalbu Apelacionom sudu zbog bitne povrede odredaba Zakona o eksproprijaciji

nepokretnosti, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, zahtevajući da se rešenje prvostepenog suda preinači na način da se zahtev zainteresovane strane, F.I.TH., odbije ili da se predmet vrati Osnovnom sudu na ponovno razmatranje i odlučivanje.

19. Dana 3. septembra 2015. godine, Apelacioni sud je putem rešenja [CA.br.3642/14] odobrio žalbu podnositeljke zahteva kao "osnovanu" i vratio je predmet Osnovnom sudu na ponovno postupanje.
20. Dana 10. marta 2017. godine, Osnovni sud je razmatrajući isti slučaj, ali sada na ponovnom odlučivanju, rešenjem [C. br. 38/15] ponovo odobrio predlog zainteresovane strane, F.I.TH., tako što je naložio da podnositeljka zahteva nadoknadi istoj iznos od 2,944.00 evra za eksproprijaciju dve katastarske parcele i 17,690.00 evra za stambeno poslovni objekat, odnosno ukupan iznos od 20,634.00 evra. Kao i prvog puta, i sada, Osnovni sud je odlučio da će se iznos od 1,619.00 evra, koji je sada već isplaćen zainteresovanoj strani, F.I.TH., odbiti od ukupnog iznosa za nadoknadu koju je on trebalo da primi od podnositeljke zahteva.
21. Protiv gore navedenog rešenja, podnositeljka zahteva je uložila žalbu Apelacionom sudu zbog bitne povrede odredaba vanparničnog postupka i zbog pogrešne primene materijalnog prava.
22. Dana 24. jula 2017. godine, Apelacioni sud je putem rešenja [Ac.br.2001/2017] odbio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke zahteva i potvrdio je rešenje [C.br.38/15] Osnovnog suda od 10. marta 2017. godine. Apelacioni sud je smatrao da su žalbeni navodi podnositeljke zahteva u vezi sa visinom iznosa određenog za nadoknadu za nepokretnu imovinu zainteresovane strane, F.I.TH., neosnovani. Prema Apelacionom sudu, mišljenja nezavisnih i profesionalnih stručnjaka su na sveobuhvatan način obrazložili i tačno su razjasnili na kojim su parametrima i uslovima zasnovali svoju procenu u vezi sa predloženim iznosom za nadoknadu.
23. Protiv gore pomenutog rešenja Apelacionog suda, podnositeljka zahteva je podnela Vrhovnom sudu zahtev za reviziju. Podnositeljka zahteva je pred Vrhovnim sudom tvrdila bitnu povredu odredaba vanparničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava, predlažući da se oba rešenja nižestepenih sudova preinače i da se predlog zainteresovane strane, F.I.TH., za ponovno procenjivanje odbije ili da se ista rešenja ukinu i vrate Osnovnom sudu na ponovno odlučivanje.
24. Dana 15. novembra 2017. godine, Vrhovni sud je putem rešenja [Rev. br. 232/2017], odbio kao neosnovanu reviziju podnetu od strane podnositeljke zahteva i potvrdio je zakonitost odluka donetih od Osnovnog suda i Apelacionog suda.
25. Vrhovni sud je obrazložio rešenje na sledeći:

"Vrhovni sud Kosova [...] je ustanovio da je prvostepeni sud i drugostepeni sud ispravno i potpuno utvrdio činjenično stanje ispravno primenio odredbe parničnog postupka i materijalnog prava kada su utvrdili da je

utemeljen predlog predlagača [zainteresovana strana F.I.TH.] za izmenu kompenzacije za ekspropnisanu nepokretnu imovinu, prema proceni stručnjaka. Navedeni stručnjaci su svoja mišljenja dali na stručan način procenivši sveobuhvatno i razjasnivši na koje su se parametre i uslove oslonili kada su dali svoja stručna mišljenja, određivši tržišnu cenu ekspropnisane imovine na osnovu podataka ocenama u toj zoni, imajući u vidu najrelevantnije kriterijume koji su uticali na cenu ove površine u momentu procene. U svojim mišljenjima stručnjaci su dali dovoljno razloga za sve relevantne činjenice koje je u potpunosti ovaj sud prihvatio. Stoga su neosnovani navodi revizije u vezi sa pogrešnom primenom materijalnog prava.

Iz gore navedenog i na osnovu odredbi člana 222. u vezi sa članom 230. ZPP (Zakon o parničnom postupku), odlučeno je kao u izreci ovog rešenja.

Navodi podnosioca

26. Podnositeljka zahteva navodi da je Vrhovni sud putem osporene odluke prekršio prava i slobode garantovane Ustavom, bez preciziranja bilo koje odredbe Ustava koja je mogla biti prekršena.
27. Podnositeljka zahteva je istakla da uprkos činjenici da je ona koristila sve zakonske procedure – redovni sudovi su doneli njihove odluke kršeći materijalno pravo gde je, prema njoj, “oštećena država Kosovo” putem “jednostranih” odluka a koje su rezultovale neosnovanim obogaćivanjem zainteresovane strane F.I.TH.
28. U tom smislu, podnositeljka zahteva navodi da redovni sudovi nisu uzeli kao osnov građevinske zakone i da je država Kosovo oštećena kroz odluke donete ustavnim kršenjem.
29. Podnositeljka zahteva, putem obrazloženja svog zahteva predlaže Ustavnom sudu sledeće: “na osnovu dokaza, crteža sa terena, fotografija sa kojih možete primetiti da objekat van upotrebe, nije pomeren sa ekspropnisane linije; međutim, vlasnici su ometali nastavak radova sve do trenutka kada je Ministarstvo za infrastrukturu bilo primorano da izgradi zid od 105 m i širine od 1,5 m što je omogućilo nastavak radova.” Prema podnositeljki zahteva, ovo su ubedljivi dokazi da objekat nije srušilo Ministarstvo infrastrukture, nego svojevolljno tužilac [zainteresovana stranka, F.I.TH.] i izvođača radova.
30. Na kraju, podnositeljka zahteva se obraća Sudu sa sledećim zahtevom:

“Predlažem Ustavnom sudu da usvoji zahtev, koji je podneo tuženi [podnositeljka zahteva], koji se odnosi na vrednost objekta od 17.690 evra, za šta smatram da je neopravdano bogaćenje. Predstavila sam nesporan dokaz. Tražim pravdu.”

Prihvatljivost zahteva

31. Sud prvo razmatra da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom o radu.

32. U tom smislu, Sud se poziva na član 21. [Opšta načela] i na stavove 1.i 7. člana 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

Član 21. Ustava
[Opšta načela]

4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko suizvodljiva.

Član 113. Ustava
[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

33. Sud se takođe poziva i na član 47. [Individualni zahtevi] Zakona, koji predviđa:

Član 47. Zakona
[Individualni zahtevi]

1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.

34. Na početku, što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud ocenjuje da je podnositeljka zahteva ovlašćena strana, koja u svojstvu pravnog lica, koje kao stranka u jednom građanskom sporu, na horizontalnom nivou osporava akt jednog javnog organa, odnosno rešenje [Rev. br. 232/2017] Vrhovnog suda od 15. novembra 2017. godine, nakon iscrpljivanja svih pravnih sredstava propisanih zakonom. Stoga, Sud utvrđuje da je podnositeljka zahteva ispunila uslove predviđene članovima 21.4, 113.1, 113.7 Ustava i člana 47. Zakona.
35. Međutim, Sud, takođe, mora da se pozove i na druge relevantne uslove prihvatljivosti propisani Zakonom i Poslovnikom o radu, odnosno na član 48. [Tačnost podneska] Zakona i na pravilo 39. (1) (d) Poslovnika o radu, koji propisuju:

Član 48. Zakona
[Tačnost podneska]

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena ikoji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

Pravilo 39.
[Kriterijum o prihvatljivosti]

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(d) ako zahtev tačno razjašnjava i, adekvatno iznosi činjenice i navode da su prava ili odredbe ustava povređene.”

36. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud prevashodno ističe da se član 48. Zakona odražava i dalje konkretizuje u pravilu 39. (1) (d) Poslovnika o radu, i kao takve - ova dva propisa - treba čitati zajedno.
37. U tom smislu, Sud primećuje da član 48. Zakona sadrži dva uslova. Prvi se sastoji iz (i) obaveze podnosioca zahteva i njihove dužnosti da tačno preciziraju prava i slobode koja su im navodno povređena od strane javnog organa – čiju odluku osporavaju; i drugi se sastoji iz (ii) obaveze podnosioca zahteva i njihove dužnosti da tačno preciziraju konkretni akt javnog organa kojeg žele da ospore pred Ustavnim sudom. Oba ova uslova člana 48. Zakona a posebno prvi uslov, odražava se na pravilo 39. (1) (d) Poslovnika o radu gde se zahteva da jedan zahtev podnet Sudu treba da je tačno razjašnjen i da na adekvatan način predstavlja činjenice i navode o kršenju prava ili ustavnih odredaba.
38. Što se tiče ovih uslova prihvatljivosti određenih Zakonom i dalje preciziranih Poslovníkom o radu, Sud ističe da uprkos činjenice da je podnositeljka zahteva jasno precizirala da osporava rešenje [Rev. br. 232/2017] Vrhovnog suda od 15. novembra 2017. godine, ona nije ispunila svoju zakonsku obavezu da *“tačno razjasni koja su joj prava i slobode navodno prekršena”* od strane javnog organa, odnosno Vrhovnog suda u ovom slučaju. Podnositeljka zahteva nije uspela da tačno i adekvatno predstavi navode o kršenju njenih prava i sloboda garantovanih Ustavom.
39. U tom smislu, Sud podseća da podnositeljka zahteva nije naglasila nijedan član Ustava i nije se pozvala ni na jedno pravo ili slobodu garantovano Ustavom koje je potencijalno moglo biti prekršeno. Ni sam zahtev podnositeljke zahteva nije omogućio da se njegova suština tačno razume kakvu žalbu je podnositeljka zahteva želela da pokrene na ustavnom nivou.
40. U navodima dostavljenih Sudu, podnositeljka zahteva naglašava da je država Kosova pretrpela štetu i da ovaj Sud treba da izvrši uvid u materijalnim dokazima kao što su: fotografije, skice terena, pitanja gradnje i dr., i da se utvrdi da je zainteresovana strana, F.I.T.H., imala koristi od neosnovanog obogaćivanja.

Međutim, podnositeljka zahteva ne precizira niti na bilo način razjašnjava kako su takve radnje dovele do kršenja njenih prava garantovanih Ustavom ili koja je ustvari činjenična povezanost ovih činjenica sa nepreciziranim i konfuznim navodima koje ona iznosi u njenom zahtevu.

41. Stoga, u svetlu gore pomenutih okolnosti, Sud utvrđuje da zahtev podnositeljke ne precizira jasno i na adekvatan način koja prava i slobode garantovana Ustavom su navodno prekršena i kao takav, zahtev treba da se odbije zbog neispunjavanja uslova prihvatljivosti propisanih članom 48. Zakona povezano sa pravilom 39. (1) (d) Poslovnika o radu.
42. Prema tome, Sud zaključuje da zahtev podnositeljke mora da se proglasi neprihvatljivim.

Zahtev za neobjavljivanje identiteta

43. Putem dostavljenog obrasca Sudu, podnositeljka zahteva je tražila da se njen identitet ne objavljuje. Taj zahtev je učinila samo označavanjem dela obrasca gde se postavljanjem oznake (X) zahteva da li podnositeljka zahteva želi da joj se identitet objavi ili ne. U tom delu, Sud primećuje da je podnositeljka zahteva označila sa X deo obrasca gde se kaže "da ne bude objavljen" identitet.
44. Međutim, Sud primećuje da u delu u kojem je trebalo razjasniti razloge za neobjavljivanje, podnositeljka zahteva nije pružila nijedan razlog.
45. S tim u vezi, Sud se poziva na pravilo 32. (6) Poslovnika o radu, koje propisuje:

"(6) Strane u zahtevu koje ne žele da se njihov identitet objavi javnosti to će navesti i izneti dokaze, kojima se opravdavaju takvo odstupanje iz pravila javnog pristupa informacijama u postupku pred Sudom. Sud većinom glasova odobrava ne objavljivanje identiteta ili ga odobrava bez zahteva strane. Kada Sud odobri ne objavljivanje identiteta, strana treba da se identifikuje samo putem inicijalna, skraćénica ili jednim slovom."

46. Zasnivajući se na nedostatak potpunog obrazloženja od strane podnositeljke zahteva u vezi toga zašto njen identitet ne bi trebalo da bude objavljen, Sud utvrđuje da se takav zahtev mora odbiti kao neosnovan (vidi druge slučajeve Ustavnog suda gde je zahtevano neobjavljivanje identiteta, KI74/17, podnosilac zahteva *Lorenc Kolgjeraj*, Rešenje o neprihvatljivosti od 5. decembra 2017. godine).
47. Štaviše, u ovom slučaju, podnositeljka zahteva je Vlada Republike Kosova, odnosno Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja, koja je zastupljena od advokata Državnog pravobranilaštva Republike Kosovo, te Sud ne vidi ni jedan legitimni razlog zašto bi trebalo da se identitet podnositeljke zahteva drži sakriven – koja je, štaviše, javni organ Republike Kosovo.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosova, u skladu da članom 113, stav 1 i 7 Ustava, članom 48 Zakona i pravilom 39 (1) (d) Poslovnika o radu, dana 20. juna 2019. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBACI zahtev za neobjavljivanje identiteta;
- III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona;
- V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ijatić

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi